

עין משפט
נר מצוה

ק:

עוֹשֶׂה מְקוֹם אֲרֻבָּעָה וּמִבְּלֹא, פירש קונטרס עושה מחילות קטנות ואין נראה לר"ת ולר"י דהא תנן צפרק כינר משתתפים (עירובין דף פו:) גוזמטרט שהיא למעלה מן המים אין ממלאין ממנה מים צצבת אלא"כ עשו לה מחילה גבוה י' כו' אלא עושה מקום^(א) (היינו שיהיה הווי רחב ארבע טפחים כדי שלא יהיו המחילות עשויות לפחות מארבע^ב ולמלאן דשרי הכא צוין כל שהוא לא תקשי דמוקי התם^ג כשאין המים עמוקים י' אי נמי ההם גורין שמת יעלה הים שירטון כדגורין צפרק קמא דעירובין (דף מ.) אצל ספינה לעולם אין מהלכת צפחות מ"י ולא שייך למגור:

גְּמִירֵי דַאִין סְפִינָה מִהֲלַבַת לַמַּטָּה מִי, והא דקאמר צפרק מ'י שהוליאוו (עירובין דף מג.) צמהלכת צרקק התם מיירי צספינה קטנה אצל הכל צספינות גדולות שטוענין אותן ציותר ונשקעות הרצה צמים ואין מהלכות צפחות מ'י ^וומיהו צ"ל דאף ככלי גדולה צו ונשקע צמים הוי למעלה מ'י דאי לאו הכי הילך ממלא^ד: **וּדִילֵּ בִּמָּא מוֹרְשָׁא אִית דָּהּ**, פירש ר"ח דילמא י"ש מורשא

לקרקע שסמוך לספינה^ה שסקרקע גבוה שם ואם יולא דך שם ייהא למטה מעשרה צמקום מילואו כיון שהקרקע גבוה שם^ו אצל רש"י דמפרש מורשא דספינה לא יתכן לשון ודילמא דגרסקין צכל הספרים וגרסינן והא מורשא אית לה: ב**חזו בכרמלית** **לא גורו רבנן**, והכי נמי משני צפרק תולין (לקמן דף קמב.) גבי האי מאן דסמי צנמי כו'. (קו') לר"י צצפרק כינר משתתפין (עירובין דף פמ.) אמר' גבי גוזמטרט שהיא למעלה מן המים לא שנו אלא למלאות אצל לשפוך אסור משום שהמים נדחין מכחו חוץ לארבע אמות אלמא כמו צכרמלית אסור ויש לומר^ז דגוזמטרט צעמיש שהיא סמוכה למקום שרש"ר מהלכה וגורו כמו צכרמלית משום כמו צרצות^ח הרצים אצל צספינה דלעולם הוי כמו צכרמלית^ט לא גזרו: רבי

דליהוי ליה היכרא רב חסדא ורבה בר רב חסדא רב ארבעה וממלא קסברי וכרמלית משפת מיא משחינן ^ימיא ארעא סמיכתא אי לא עביד מקום ארבעה קא מטלטל מכרמלית לרה"י א"ל רב נחמן לרבה בר אבוה ולרב הונא דאמר מוציא הימנה זיז כל שהוא וממלא זימנין דליכא עשרה וקא מטלטל מכרמלית לרה"י אמר ליה גמרינן דאין ספינה מהלכת בפחות מעשרה והא מורשא אית לה אמר רב ספרא גשוישי אזלי קמה א"ל רב נחמן בר יצחק לרב חייא בר אבין לרב חסדא ולרבה בר רב הונא דאמרי עושה מקום ארבעה וממלא שופכין ידיה היכי שדי להו וכ"ת דשדי להו באותו מקום מאיסי ליה ידשדי להו אדפנא דספינה והא איכא כחו ^{יא}כחו בכרמלית לא גזרו ומנא תימרא דתניא ספינה אין מטלטלין לא מתוכה לים ולא מן הים לתוכה ^{יב}

סמיכסא, עצה: זימנין דלינא. צמים עמוקה עשרה ואי נמי מארעא משחינן כולה כרמלית היא: ראש הספינה הולך ומגציה מן המים ואפילו (א) היו המים פחותין מ'י אין גוששת שם ואם ממלא כנגד אותו מקום מטלטל מכרמלית לרה"י: **גשוישי אזולי קמה**, ציז אדם ממשמשם צכלוקסות את עומק המים ואין מניחין לילך הספינה אלא צמקום עמוק שמת ממחר לילך ותשכון לארך צמקום מושצה: **עושה לה מקום ד'**, אלמא כל המים כרמלית הן: **שופיין ידיה**, מים רעים כגון רחיצת כוסות וקערות: **מאיסי ליה**, המים שימלא שוב צדן אותו מקום: **דשדי לה**, צכ"מ שירצה על דופני הספינה והן יורדין לים: **והא אינא כחו**, נהי דלא זיזק להדיא לים מיהו מכחו דאין לים:

הזורק פרק אחד עשר שבת

לאו היינו מחניסין. דקמי חוץ לארבע אמות ונתגלגל כו' חייב ואמר רבי יוחנן והוא שנה הא לא נח לא מדלא אוקמה רבי יוחנן כגון צצא למוך ג': **מסגלגל קאמרם**, דבר שהרוח מגלגלו צאזיר קאמרם: כיון דסופו לנוח.

לאו היינו מתני' וא"ר יוחנן והוא שנה (א) ע"ג משהו א"ל מתגלגל קאמרת מתגלגל אין סופו לנוח אבל האי כיון דסופו לנוח אע"ג דלא נח כמאן דנח דמי קמ"ל: **מתני'** «הזורק בים ארבע אמות פטור יאם^א היה רקק מים ורשות הרבים מהלכת בו הזורק לתוכו ד' אמות חייב וכמה הוא רקק מים פחות מעשרה טפחים רקק מים ורשות הרבים מהלכת בו הזורק בתוכו ד' אמות חייב: **גמ'** א"ל ההוא מרבנן לרבא בשלמא הילוך הילוך תרי זימני הא קמ"ל הילוך ע"י הדחק שמיא הילוך תשמיש ע"י הדחק לא שמיא תשמיש אלא רקק רקק תרי זימני למה לי חד בימות החמה וחד בימות הגשמים וצריכי דאי תנא חדא ה"א ה"מ בימות החמה דעבידי אינשי דמסגי לאקורי נפשייהו אבל בימות הגשמים לא ואי אשמועינן בימות הגשמים דכיון דמיטשפי לא איכתת להו אבל בימות החמה לא אביי אמר יאצטריך סד"א ה"מ היכא דלא הוי ד' אמות אבל היכא דהוי ד' אמות אקופי מקפי ליה רב אשי אמר יאצטריך ס"ד אמינא ה"מ היכא דהוה ד' אבל היכא דלא הואי ארבעה מיפסעי פסעי ליה ואזרא רב אשי למעמיה דאמר רב אשי האי מאן דזריק ונח אגודא דגמלא מיחייב שהרי רבים בוקעין בו: **מתני'** הזורק מן הים ליבשה ומן היבשה לים ומן הים לספינה ומן הספינה לים ומן הספינה לחבירתה פטור יפגינות קשורות זו בזו מטלטלין מוזו לזו אם אינן קשורות אע"פ שמוקפות אין מטלטלין מוזו לזו: **גמ'** איתמר ספינה רב הונא אמר מוציאין הימנה זיז כל שהוא וממלא רב חסדא ורבה בר רב הונא אמרי העושה מקום ארבעה וממלא רב הונא אמר מוציא הימנה זיז כל שהוא וממלא קסבר כרמלית מארעא משחינן ואזירא מקום פטור הוא ובדין הוא דזיז נמי לא ליבעי אלא כי היכי

דליהוי ליה היכרא רב חסדא ורבה בר רב הונא רב ארבעה וממלא קסברי וכרמלית משפת מיא משחינן ^אמיא ארעא סמיכתא אי לא עביד מקום ארבעה קא מטלטל מכרמלית לרה"י א"ל רב נחמן לרבה בר אבוה ולרב הונא דאמר מוציא הימנה זיז כל שהוא וממלא זימנין דליכא עשרה וקא מטלטל מכרמלית לרה"י אמר ליה גמרינן דאין ספינה מהלכת בפחות מעשרה והא מורשא אית לה אמר רב ספרא גשוישי אזלי קמה א"ל רב נחמן בר יצחק לרב חייא בר אבין לרב חסדא ולרבה בר רב הונא דאמרי עושה מקום ארבעה וממלא שופכין ידיה היכי שדי להו וכ"ת דשדי להו באותו מקום מאיסי ליה ידשדי להו אדפנא דספינה והא איכא כחו ^אכחו בכרמלית לא גזרו ומנא תימרא דתניא ספינה אין מטלטלין לא מתוכה לים ולא מן הים לתוכה ^ב

עצה: זימנין דלינא. צמים עמוקה עשרה ואי נמי מארעא משחינן כולה כרמלית היא: ראש הספינה הולך ומגציה מן המים ואפילו (א) היו היםים פחותין מ'י אין גוששת שם ואם ממלא כנגד אותו מקום מטלטל מכרמלית לרה"י: **גשוישי אזולי קמה**, ציז אדם ממשמשם צכלוקסות את עומק המים ואין מניחין לילך הספינה אלא צמקום עמוק שמת ממחר לילך ותשכון לארך צמקום מושצה: **עושה לה מקום ד'**, אלמא כל המים כרמלית הן: **שופיין ידיה**, מים רעים כגון רחיצת כוסות וקערות: **מאיסי ליה**, המים שימלא שוב צדן אותו מקום: **דשדי לה**, צכ"מ שירצה על דופני הספינה והן יורדין לים: **והא אינא כחו**, נהי דלא זיזק להדיא לים מיהו מכחו דאין לים:

לעשות מקום ד' לחוץ לספינה, כדי שיהא מקום פטור שמעלה המים מן הים או מן הנגר שהן כרמלית לאותו מקום שהוא מקום פטור, ומשם מפילין להן לספינה. פ"י מקום זה כגון חיבה פחותה או סל פחותה. וגרסינן פירוש' (בירושלמי.) ואם הוציא מן הים לספינה הרי הוציא מכרמלית לרה"י. ואקשינן לרב הונא דאמר מוציא זיז כל שהוא וממלא מן הים לספינה, ומניין דליכא י' מארעית נהרא לשפת מיא וקא מטלטל מכרמלית לרה"י. ומשני גמירי אין ספינה מהלכת במים שיש בהן פחות מעשרה. ומקשינן ודלמא מורשא איכא. פ"י מורשא כמו פחירה שיש בקרקעית הים, ליושר דלמא האי ספינה קיימא בההוא מורשא וסביביו, מקום שממלא משם אין בו בקרקעית הים עד שפת המים י' טפחים, וכיון דליהא י' טפחים אותן המים הן כרמלית ואקמלטל מכרמלית לרה"י. ופריך רב ספרא גשוישי אזלי קמה, כלומר כיון שמגעת הספינה במקום שהמים מעטין מתיראין שמת תשב הספינה בקרקעית הים או שמת תהיה שם סלע ותצבור עליו ותשבר. ולפיכך מחליכין בני אדם ספינים מגששין ורואין המים אם הם מי ברכים או פחות או יותר וכיוצא בהם, ואם יראו מקום נמוך פחות מ'י ומקום גבוה י' טפחים, אין מעבירין אותה אלא מחזירין אותה לדרך אחרת. תוב מקוש להני דאמרי עושה מקום ד' כמו שאמרנו, כמו חיבה פחותה או סל פחותה וכיוצא בהן וממלא, ואע"ג דליכא משפת מיא י' טפחים, שופכין דספינה להיכי שדי להו. כלומר שופכין שצריך למלא כגון מ'י רגלים וכיוצא בהן היכא שפך להו, וכי תימא באותו מקום שעשהו ד' (הוא) [האין] ממלא (אלא המים) [אלין], והוא שופך שופכין לשם, הא קא מימאסו ליה מיא. ומשני שדי להון דרפנה של ספינה שהיא מכלל רה"י ואע"ג דרשותהון ואזלי מרפני ונתחיל לים, כל כי האי גונא כחו בכרמלית לא גזרו רבנן. וגרסינן בפרק ר' אליעזר תולין, אמר רב יהודה האי מאן דסחי במיא דנהרא שבבאח, ניגנוב נפשיה וניסק, דאי לא קמסיק מיא מכרמלית לרה"י והוא הספינה. סוף סוף כי נחית למטיחין קא דחי להו למיא ונמצא מטלטל בכרמלית. ושנינן כוחו בכרמלית לא גזרו רבנן. ומנא תימרא דכחו בכרמלית לא גזרו רבנן, דתניא ספינה שבים

הזורק פרק אחד עשר שבת

לאו היינו מחניסין. דקמי חוץ לארבע אמות ונתגלגל כו' חייב ואמר רבי יוחנן והוא שנה הא לא נח לא מדלא אוקמה רבי יוחנן כגון צצא למוך ג': **מסגלגל קאמרם**, דבר שהרוח מגלגלו צאזיר קאמרם: כיון דסופו לנוח. דהא סופו לנוח וכבר צא למוך ג': **מתני'** ומהו הוא רקק מים.

כמה עומקו דיימא אכתי רה"ר הוא ולא נעשה כרמלית. רקק גרציל"א: **גמ'** הילוך הילוך. דנקט מרי זימני רשות הרצים מהלכת צו חד למימרא דאי אין רגילין להלך צו פטור וכי רגילין להלך צו חייב ואע"ג דהילוך ע"י הדחק הוא וחד לאשמעינן דדוקא הילוך ע"י הדחק שמיא הילוך אצל תשמיש לרצים ע"י הדחק כגון גומא טעשה צרה"ר אע"ג דחויא לאנזועי ציה כוממא וסודרל לא הוי תשמיש למיהוי ההוא גומל רה"ר כעמוד ט' שהרצים מכתפיין עליו דאמרינן צצק"י דהוי רה"ר: אלא רקק טרי זימני למס לי. לאשמעינן הילוך על ידי הדחק אחרניא: דלא הוי ד' אמות. רחצ דלא טריחא להו מילתא לעצור צמוכו וגזח לעצור מלהקיק ולילך לראשו שהוא כלה שם: **אצל היכא כו'**, הדר תניא זימנא אחריתי לאיתויי הא: **פ"מ**. דהוי ר"ה: **היכא דהוי רחצו ד' אמות**. דלאו אורחיה למפסעי אלא עצרי צגויה: **אגודא דגמלא**. על דף צצגמז המוטל לרומצ הגשר כשאר הדפים ומוצדל מחצירו: **חייב**. ואע"ג דליכא דמיפסעו פסעי ולא מנחי כרעיהו עלה איכא טובא דעביי עליה: **מתני'** **מן הים ליבשה**. מכרמלית לרה"י: **מן הים לספינה**. מכרמלית לרה"י: **מטלטלין מוזו לזו**. וצגמרא^א פריך פשיטא: **שמוקפות**. סמוכות זו לזו כמו אין מקיפין שתי פחיות (צי"ע דף לב:): **אין מטלטלין מוזו לזו**. דמהפסק כרמלית מיפרשי מהדדיו^ב ואנן מוקמינן לה צגמרא^ב שהספינות של שני צני אדם וזיז עירוז מטלטל מוזו לזו הלכך כי מיפרשי ומפסקה כרמלית צטל עירוז: **גמ'** **ספינה**. המפרש צספינה ציס: **מוציא זיז כל שהוא**. מדופני הספינה על המים להיכר צעלמא דמפרש ואולי: **וממלא**. מן הים מנכניס לספינה: **מקום ארבעה**. חלל ד' מוקף מחילות קטנות ומחילה תלויה מתחת צמים: **כרמלית מארעא משחינן**. י' של אזיר שנתנו חכמים לאיסור כרמלית כדאמרינן צצ"ק (דף ק.) ותופסת עד י' מקרקעית הים משחינן להו ואזירא שהוא למעלה מ'י ואפילו הן מים הוי מקום פטור הלכך דהיתירא קא שקיל לכתחלה: **דליהוי ליה היכרא**. לכרמלית גמורה: **ארעא סמיכתא** היא. וכל המים כרמלית הן:

סמיכסא. עצה: זימנין דלינא. צמים עמוקה עשרה ואי נמי מארעא משחינן כולה כרמלית היא: ראש הספינה הולך ומגציה מן המים ואפילו (א) היו היםים פחותין מ'י אין גוששת שם ואם ממלא כנגד אותו מקום מטלטל מכרמלית לרה"י: **גשוישי אזולי קמה**, ציז אדם ממשמשם צכלוקסות את עומק המים ואין מניחין לילך הספינה אלא צמקום עמוק שמת ממחר לילך ותשכון לארך צמקום מושצה: **עושה לה מקום ד'**, אלמא כל המים כרמלית הן: **שופיין ידיה**, מים רעים כגון רחיצת כוסות וקערות: **מאיסי ליה**, המים שימלא שוב צדן אותו מקום: **דשדי לה**, צכ"מ שירצה על דופני הספינה והן יורדין לים: **והא אינא כחו**, נהי דלא זיזק להדיא לים מיהו מכחו דאין לים:

לעשות מקום ד' לחוץ לספינה, כדי שיהא מקום פטור שמעלה המים מן הים או מן הנגר שהן כרמלית לאותו מקום שהוא מקום פטור, ומשם מפילין להן לספינה. פ"י מקום זה כגון חיבה פחותה או סל פחותה. וגרסינן פירוש' (בירושלמי.) ואם הוציא מן הים לספינה הרי הוציא מכרמלית לרה"י. ואקשינן לרב הונא דאמר מוציא זיז כל שהוא וממלא מן הים לספינה, ומניין דליכא י' מארעית נהרא לשפת מיא וקא מטלטל מכרמלית לרה"י. ומשני גמירי אין ספינה מהלכת במים שיש בהן פחות מעשרה. ומקשינן ודלמא מורשא איכא. פ"י מורשא כמו פחירה שיש בקרקעית הים, ליושר דלמא האי ספינה קיימא בההוא מורשא וסביביו, מקום שממלא משם אין בו בקרקעית הים עד שפת המים י' טפחים, וכיון דליהא י' טפחים אותן המים הן כרמלית ואקמלטל מכרמלית לרה"י. ופריך רב ספרא גשוישי אזלי קמה, כלומר כיון שמגעת הספינה במקום שהמים מעטין מתיראין שמת תשב הספינה בקרקעית הים או שמת תהיה שם סלע ותצבור עליו ותשבר. ולפיכך מחליכין בני אדם ספינים מגששין ורואין המים אם הם מי ברכים או פחות או יותר וכיוצא בהם, ואם יראו מקום נמוך פחות מ'י ומקום גבוה י' טפחים, אין מעבירין אותה אלא מחזירין אותה לדרך אחרת. תוב מקוש להני דאמרי עושה מקום ד' כמו שאמרנו, כמו חיבה פחותה או סל פחותה וכיוצא בהן וממלא, ואע"ג דליכא משפת מיא י' טפחים, שופכין דספינה להיכי שדי להו. כלומר שופכין שצריך למלא כגון מ'י רגלים וכיוצא בהן היכא שפך להו, וכי תימא באותו מקום שעשהו ד' (הוא) [האין] ממלא (אלא המים) [אלין], והוא שופך שופכין לשם, הא קא מימאסו ליה מיא. ומשני שדי להון דרפנה של ספינה שהיא מכלל רה"י ואע"ג דרשותהון ואזלי מרפני ונתחיל לים, כל כי האי גונא כחו בכרמלית לא גזרו רבנן. וגרסינן בפרק ר' אליעזר תולין, אמר רב יהודה האי מאן דסחי במיא דנהרא שבבאח, ניגנוב נפשיה וניסק, דאי לא קמסיק מיא מכרמלית לרה"י והוא הספינה. סוף סוף כי נחית למטיחין קא דחי להו למיא ונמצא מטלטל בכרמלית. ושנינן כוחו בכרמלית לא גזרו רבנן. ומנא תימרא דכחו בכרמלית לא גזרו רבנן, דתניא ספינה שבים

מסורת הש"ס

(א) לעיל ח. ט (ג) [גטיסין ח.ט, (א) [לקמן קמא], (ד) [דף ח.ט, (א) [לקמן קא], (י) צמ"ח: כי מיפרסן מהדדי מפסיקן כרמלית, (י) [סס]]

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה וזה מורשא וכו' ואפי' המים הן פחותין: (ב) תוב: ד"ה עושה וכו' עושה מקום ארבעה היינו:

גליון הש"ס

תוב' ד"ה גמירי וכו'ו צ"ל. עיין גמ"א סימן רמח קצ"ו ציזור להחזק דברי מוספות ז"ל:

הגהות הגר"א

[א] גמירי והוא שנה ע"ג משאו. צ"ל וזהו שנה משאי:

לעיו רש"י

גרציל"א. חול, חצץ.

רבינו חננאל (המשך)

חייב ודמי לגדודא דגמלא. הזורק מן הים לספינה ומן הספינה לים פטור אבל אסור, שהיום צצמו כרמלית הוא וספינה פעמים שהיא כרמלית ואפעמים שהיא [רה"י ופעמים שהיא] מקום פטור. וגרסינן ביירושין פריך כל גזרח אימרא ספינה רב אמר מותר לטלטל בכולה מ"ט כיון דאית לה מחיצות רה"י היא, שמואל אמר אין מטלטלין אלא בדי אמות, מחיצות הללו להבדיל מים הן, עשויות ולהכתה כוחיה דרב. השתא זריכא דאיתא רה"י אין מטלטלין לכוברכה לים ולא מים לתוכה, ואם הכניס או אם הוציא פטורין. וכן היכא דהוא כרמלית, דקיי"ל אין מטלטלין מכרמלית לכוברכה וזימנין דמתיי עירובא. אבל היכא דהוי מקום פטור מטלטלין מניה לה"י ומניה לכרמלית ולא חיישינן, ובכלבד שלא יחליף. ומשום הכי שארינן אין כרמלית פחות מדי, אמר רב ששת ותופסת עד עשרה. ופירשונו דעד עשרה הויא כרמלית למעלה מ'י לצד אחר של ביתו שהוא לתוך ד' אמות חייב, והוא שנה בחוץ ל' אמות ע"ג משהו ואחר שנת החוץ. [ונתני נמי הכי זרק חוץ לצד אחר של ביתו שהוא לתוך ד' אמות אחרת הרוח במשהווא אע"פ שחזרה וכוסיתו חזרין.] זה כבר פירשונוהו למעלה צכלוקסות דרבי עקיבא ורבנן. דתנן הזורק מרה"י לרה"י ורה"י באמצע ר' עקיבא מייחב וזוכמים פוטרין, ורבנן סברי אינש שורק בחוץ ג' דרה"י שהן כלבדו צדל לא, אמהו, אבל קלוטת לאו כמי שהנחתה דמיא. והתם בזורק מרה"י לרה"י ורה"י באמצע ואע"ג דלא כבר ד' אמות ברה"י

בא א מ"י פ"יד מה' שנת ה'ל' ד ואל סמג לנאון סה טו"ע"ע א"ח פ"י שמה ספיק ד' כל ב ג מ"י שם ה'ל' כד: ב"ד מ"י פ"ג מהלכות עירובין הלכה ה': לא ה' מ"י פ"יד מה'ל' שנת הלכה ה' ופט"ו הלכה ב' סמג שם טו"ע"ע א"ח פ"י שמה ספיק י' וס"י שנה ספיק א': ז [מ"י פט"ו שם הלכה יט סמג שם טו"ע"ע א"ח פ"י שמה ס"י שנה:]

מוסף רש"י

הזורק בים ארבע אמות פטור. דכרמלית היא [ועובין].(י) רקק מים. גרציל"א ומים לפין עליו (ועי' ח.). ורשות הרבים מהלכת בו. שערין צאווה רקק צרגליהם (שם). חייב. דרש"י הוא [ועובין].(י) פחות מ"י טפחים. שאין מים ממקום עשרה [ועי' ח.]. הזורק בתוכו ד' אמות חייב. שהוא כרה"ר גמורה (שם).

מוסף תוספות

א. ארבעה. מוס' הא"ש. ב. [ומקורן הוא [ועובין]בהוות עשרה וממלא דרך אותו מקום ורואין אנו את המחיצות כאלו הן מגיעות למים דמחיצה תלויה מתחת במים. ספיקי הא"ש סימן ג'. ג. כגון שנוצרת על שפת הים. מוס' י"י. ד. [ואכתוב כידיהל וירשקיע דלי במים נמצא דולה מכרמלית משם דמאע"א ועד מקום דלי ליכא עשרה. מ' ה"י. ה. פירוש שמא חפירה יש בקרקע והספינה עומדת בההיא גונא וסביבותיה מקום המליח אינה פחות מעשרה. מוס' הא"ש. ו. וממלא מכרמלית לרשות היחיד. מוס' הא"ש. ז. דהתם היינו טעמא. מוס' הא"ש. ח. דאי שרית ליה למדחי מיא בכרמלית אית לאתויי לצד אחר של ביתו שהוא הרה"ר גמורה. רע"ב. ט. דכל צדדיה ליכא אלא כרמלית דרבנן. רע"ב.א.

רבינו חננאל

המתלקט י' מתוך ה' אבל זה המתלקט [עשרה] מתוך ה' אמות, ואומרו ודחל לו. זרק לתוך ד' אמות ונתגלגל חוץ לד' אמות פטור. מ"ט שלא היתה מחשבתו חוץ לד' אמות. לצד אחר של ביתו שהוא לתוך ד' אמות חייב, והוא שנה בחוץ ל' אמות ע"ג משהו ואחר שנת החוץ. [ונתני נמי הכי זרק חוץ לצד אחר של ביתו שהוא לתוך ד' אמות אחרת הרוח במשהווא אע"פ שחזרה וכוסיתו חזרין.] זה כבר פירשונוהו למעלה צכלוקסות דרבי עקיבא ורבנן. דתנן הזורק מרה"י לרה"י ורה"י באמצע ר' עקיבא מייחב וזוכמים פוטרין, ורבנן סברי אינש שורק בחוץ ג' דרה"י שהן כלבדו צדל לא, אמהו, אבל קלוטת לאו כמי שהנחתה דמיא. והתם בזורק מרה"י לרה"י ורה"י באמצע ואע"ג דלא כבר ד' אמות ברה"י

אבל לא נח ברה"י ע"ג ששהו, וכן בזורק ברה"י והעביר בורקתו מחתילת ד' לסוף ד' אם נח ע"ג משהו חייב ואם לאו פטור. אבל המעביר מחתילת ד' לסוף ד', אם כשיעור בבת אחת העביר, אם נחה ע"ג משהו חייב ואם לאו פטור, דאמרינן לענין המוציא מחנות דרך סטיו משום דר' יוחנן מירי דהוה המעביר חפץ ברה"י, לאו אע"ג דכמה דנקיט ליה ואזיל פטור כי מנח ליה חייב. ואע"ג דהמעביר מחנות לפלטיא דרך סטיו לאו כי האי גונא סלקא, מיהו לענין מעביר שצריך הנחה הכין הוא. ואם דאמר רבא (והוציא) חצי גרוגרת הניחה וחזר והוציא חצי גרוגרת והעבירה דרך עליה חייב, כלומר נצטרפה זו עם זו ונעשה כגרוגרת. ואקשינן והא לא נח, ושנינן כגון דהעבירה למטה מג' דהוא כלבדו. איני והאמר רבא תוך ג' לרבנן צור הנחה ע"ג משהו. ופריקין כי קאמר רבא בורק, הכא במעביר. ולענין דבר שאיגודו בידו ונתגלגל מרה"י מידו ויצא לרה"ר צריך הנחה ברה"י ע"ג משהו, דתנן בענין הזורק בספר על האסוקפה ונתגלגל מידו, ר' יהודה אומר אפילו אינו מסולק מן הקרקע אלא כמלאו חוט גוללו אצלו. ואמרין עלה אלא לא דאמר רבא תוך ג' לרבנן צריך הנחה ע"ג משהו, לימא כתנאי א"ל לשמעתי. אלא כולה ר' יהודה היא וחכ' קתני הניע ל'י טפחים והופני על הכתב, בד"א כבולת משופע אבל כבולת שאינו משופע, אפילו למטה מג' גוללו אצלו דברי ר' יהודה, שר' יהודה אומר אפילו אינו מסולק מן הארץ אלא מלא החוט גוללו אצלו, מ"ט בענין הנחה ע"ג משהו. ור' יוחנן אמר להא שמענא אמתנינן, שאם זרק למקום מדרון שאין דרכו לנוח שם, אם נח במקום מחשבתו ואח"כ נתגלגל חייב ואם לא נח פטור. אבל רבא כי קאמר בזורק למקום שוה שסוף החפץ לנוח שם, סד"א אי לא איתרמי ליה לנוח אלא נודמן לו שיתגלגל משם כאילו נח דמי קפ"ל. רקק מים ורה"י מהלכת בו דקתני לה תרי זימני תלאת טעמי דאיתמורו בה איתבוקן, חדא בין בימות החמה בין בימות הגשמים, וחדא אע"ג דנפיש (מכוחיה) [פותחיה] לא תימא דאקופי מקפי ליה, וחדא אע"ג דלא הוי ההוא רקק ד' טפחים, לא תימא כיון דמטע הוא לא מסגי ליה אינשי בנראה מפסע הוא דפסעי ליה, קמ"ל אע"פ שהוא פחות מדי, הזורק לתוכו